

GALG EN SCHAVOT

WEKELIJKSE UITGAVE
PRIJS PER NUMMER : 4 FRANK

Uitgave van
«DE VLAAMSE BOEKHANDEL», Provinciestraat, 42, ANTWERPEN
(Handelsregister van Antwerpen nr 33.297)

Toen Beatrix Cenci onthoofd werd

Het is nu juist 350 jaar geleden, dat de mooie zestienjarige Beatrix Cenci wegens vadermoord te Rome onthoofd werd, een terechtstelling die, niettegenstaande het tijden waren dat bloed gemakkelijk vergoten werd, veel opschudding teweegbracht.

Men kan het portret van die mooie misdadigster nog in de kunstgalerij Berbarini van de Eeuwige stad bewonderen.

Het drama gebeurde in het buitenverblijf van de adellijke familie Cenci, nabij Napels gelegen. Het inspireerde letterkundigen en kunstschilders. We kennen een drama dat er door ingegeven werd van Shelley en 'n ander van Niccolini. Guerrazi en Ademollo gaven er de vorm van de roman aan. Stendhal wijdde er bladzijden aan in zijn Italiaanse kronieken.

Het hoofd van het gezin was Francesco Cenci, zoon van Monsignor Cenci, minister van financiën onder paus Pius V. Die geldmagnaat liet aan zijn

zoon een aanzienlijk fortuin na.

Francesco Cenci had uit een eerste huwelijk twaalf kinderen. Zijn vrouw stierf toen zij nog jong was. Hij trad terug in de echt met Lucretia Petroni, een weduwe, die drie dochters had, en hem zelf geen kinderen schonk.

Stilaan werd het een publiek geheim, dat Francesco Cenci een liederlijk leven leidde. Onder Paus Gregorius XIII, bekend als « Buoncompagni », was hij zo goed als vrijgevochten. Het was een tijdperk, dat men niet zo heel nauw zag. Wie zijn vijand van kant maakte met een dolksteek in de rug werd niet verontrust, van het ogenblik af, dat hij die misdaad omzichtig volbracht. Niet gekende ondeugd was geen ondeugd.

Maar stilaan veranderde de tijdgeest en trad men strenger op. Het geraakte zelfs zo ver dat Francesco in 1594 wegens zedenfeiten gevangengezet werd. De macht van zijn fortuin liet hem toe zijn vrijheid terug te kopen, dit niettegenstaande drie van zijn zonen er bij de Paus hadden op aangedrongen, dat Hij hun vader, die hun geslacht onteerde, zou veroordelen.

Vandaar dat hij een dodelijke haat tegen die kinderen voedde. En daar Paus Clemens VIII een dochter van Cenci had laten trouwen en deze daarbij verplicht werd haar een bruidschat mee te geven, zwoer hij dat men hem zulks geen tweede maal zou aandoen. Hij sloot een andere dochter, Beatrix, een beeldschoon 14-jarig meisje, in zijn overgroot paleis op. Twee zijner zonen werden korte tijd nadien om het leven gebracht en hij weigerde hun begrafenisse te bekostigen. Anderzijds maakte hij het leven van zijn tweede vrouw Lucretia tot een hel.

Stilaan nu rijpte tussen beide vrouwen en de oudste broeders van het meisje het plan de don Juan uit de weg te ruimen.

Besloten werd de misdaad te voltrekken te La Petrella, een kasteel bij Napels dat het zomerverblijf der Cenci's was. Beatrix had kennis aangeknoopt met een bewaker van het kasteel, Olimpio Calvetti, die op zijn beurt zekere Marzio zou overhalen om tegen geld de misdaad te plegen.

Op 9 September lieten beide vrouwen een hoeveelheid opium door Francesco snuiven. Toen het slachtoffer ingeslapen was, deden zij de twee mannen in het vertrek komen. Maar dezen weigerden in den beginne de misdaad te begaan daar zij het een lafheid vonden een slapende grijsaard te doden. Beatrix verweet hun heftig hun lafheid en bracht hen zover, dat zij uit vrees niet te zullen betaald worden toch tot de daad besloten. Zij sloegen een lange nagel in het oog en de hals van Francesco, trokken die moordtuigen nadien uit de wonden, sleurden het lijk over een gaanderij en lieten het op een struik van een verlaten plek vallen. Later werd het gevonden en verspreidde men het gerucht dat Francesco verongelukte. Beide vrouwen beweenden de dode en lieten hem plechtig begraven. Maar men kwam te weten, dat Beatrix een bebloed laken te wassen had gegeven. Dit kwam een rechter verdacht voor en hij stelde een onderzoek in. Een vriend van de beide vrouwen, Monsignor Guerra, besloot Olimpio en Marzio te laten doden ten einde twee gevaarvolle getuigen uit te schakelen. Alleen de eerste werd om het leven gebracht. De tweede werd te Napels aangehouden en bekende alles. Maar in vervoering gebracht door de schone Beatrix, trok hij zijn beschuldigingen tegen het meisje in, vervulde hij de rol van galante bandiet en liet zich terechtstellen.

Later geraakte heel de toedracht van de misdaad bekend. Giacomo werd geradbraakt en de beide vrouwen onthoofd. Zij gingen kranig de dood in. Het was een wrede tijd.

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

SILVAIN VAN DER GUCHT

HET KASTEEL DER VERDOEMENIS

door

SILVAIN VAN DER GUCHT

(Vervolg)

— Dat is onmogelijk ! bulderde de brigadier.
— Als ik het u zeg, laat hem met vrede.
— Maar, mijn bevelen !
— Het is een misgreep. Wilt gij door uw dwaasheid ons allen doen ophangen ? De adjudant van de maarschalk van Saksen gevankelijk binnen Oudenaarde brengen ! Brigadier, denk daar wel aan.

De brigadier stond daar radeloos ; hij keek Polfriet diep in de ogen.

— Is dat waar ? vroeg hij.
— Ja, knikte Polfriet, zonder de mond te openen tot spreken.
— Hoort gij nu wel ? hervatte deze, die eerst gesproken had, en houd nu op deze heer lastig te vallen.

Aan de rechterkant, in 't gelid, bevond zich een dragonder, die naar alles onverschillig scheen te luisteren, doch eensklaps verontwaardigd uitriep :

— Moet men niet zo eerloos als lafhartig zijn, om, zonder reden, een officier aan te houden ?

Toen de brigadier deze woorden hoorde, werd hij rood van gramschap ; het Frans bloed begon in zijn aderen te bruisen. Hij liet het paard van Polfriet los, en, zich tot de belediger kerend :

— Wie durft zijn overste lasteren ? riep hij.
— Ik, riep de dragonder uit, ik, want gij zijt een lafhartige kerel.

— Wordt gij gek ? huilde de brigadier. Wordt gij gek ? Ik zal u leren ! Men neme hem gevangen en te Oudenaarde zal hij vóór de militaire overheid verantwoording geven.

De soldaenier had wel te beweren dat hij niet gesproken had ; hij werd van zijn wapens beroofd en de handen op de rug gebonden.

— Brigadier, sprak nu een derde dragonder, ik bid u, laat toch die edelman met vrede ; ons hoofd staat op het spel, want het is waarlijk de adjudant van de maarschalk van Saksen, ik heb hem meermalen gezien.

— Zijt ge daarvan overtuigd ?
— Vast overtuigd, brigadier.
— Met twee woorden verschoning, zegde een ander dragonder, ontkomen wij het gevaar.

De aanleider krabde denkend achter zijn oren. Wat gedaan ? Vóór die stellige verklaringen moest hij toch buigen. Eensklaps een besluit nemend, naderde hij Polfriet, de hoed in de hand.

— Edele heer, zegde hij, vergeef ons deze misslag ; ik had een ander edelman in 't oog, die ik moest aanhouden en het spijt mij geweldig UEd. die ik niet de eer heb te kennen, zolang te hebben opgehouden.

— 't Is goed, antwoordde Polfriet, voor deze keer wil ik de zaken zo laten, maar wees in 't vervolg wat voorzigtiger.

De brigadier sloeg beschaamd de ogen neder en verwijderde zich eerbiedig.

— Nu, voorwaarts, fluisterde Jan zijn meester in 't oor, voorwaarts, wij zijn gered.

En de twee groepen scheidden van elkaar, de brigadier met zijn mannen, waaronder de gebonden dragonder, keerden terug naar Oudenaarde, stilzwijgend hun schaamte verkroppend, terwijl Polfriet en Jan in galop naar Zottegem reden.

Na een half uurken zette Jan zijn paard in de gewone draf.

— Het is niet nodig onze dieren te vermoeien, zegde hij lachend, wij hebben onze vervolgers niet meer te vrezen.

— Jan, zegde Polfriet, ik sta verstomd over wat er met de dragonders gebeurd is.

— Och, mijnheer !

— Een brigadier der dragonders komt ons aanhouden, hij neemt mij voor een dienstofficier van de maarschalk van Saksen, ondervraagt mij, ik antwoord hem, zonder de mond open te doen ; twee dragonders vermanen hem ; een derde beledigt zijn overste en wordt aangehouden, in onze plaats, en men vraagt mij om verschoning ! Wie zal mij die wondere zaken uitleggen ?

— Och, mijnheer, wondere zaken ! antwoordde Jan lachend, ge zijt nu getuige geweest van wat een behendig buikspreker vermag.

— 't Is waar, Jan, daar had ik niet aan gedacht ; gij hadt mij nog gesproken van deze kunst en van het buikspreken... Maar, Jan, gij zijt een meester in dat vak.

— Meester, ik ben buikspreker geboren en aldus zal ik sterven ; ik heb echter voorgenomen deze kunst alleen te gebruiken in ernstige gevallen.

— Waarom, Jan ?

— Mijnheer, ik heb er te veel moeilijkheden mede opgelopen. Ik heb dikwijls zaken verricht, die mij waarlijk verdriet aandoen. Luister, doch laten wij oppassen niet opgemerkt te worden. Wij moeten Zottegem aan onze rechterzijde laten liggen en van Hillegem en Burst naar Aalst afzakken.

Ze reden dus zachtjes voort en Jan begon te vertellen.

XVII.

LOTGEVALLEN VAN EEN BUIKSPREKER.

Jan Jokie begon zijn verhaal als volgt :

— Mijnheer, UEd. weet reeds dat ik de zoon ben van een ervaren artseniemeester, die met een rijtuig de steden en dorpen bezocht. Zonder de Franse deugnieten, die de schuld waren van onze ondergang en van de dood van mijn vader, zou ik niet moeten dienen.

Toen ik twaalf jaar oud was geworden, dacht vader, die toen reeds weduwnaar was, dat het niet betamelijk zou zijn, moest de zoon van een artseniemeester ongeletterd blijven.

(Wordt vervolgd).